

Respirar amb la Sagrada Escripura

Entens el que llegeixes?

Guillaume Derville

RESPIRAR AMB LA SAGRADA ESCRITURA

ENTENS EL QUE LLEGEIXES?

www.opusdei.org

Continguts

- Sagrada Escripura: «Entens el que llegeixes?»
- Un cor caldejat per la paraula: respirar amb la Sagrada Escripura

Sagrada Escripura: «Entens el que llegeixes?»

En relatar els primers compassos de l'expansió de la jove Església des de Jerusalem, sant Lluç ens introdueix al carruatge d'un funcionari etiop, encarregat d'administrar el patrimoni del regne de Núbia, al sud d'Egipte, que havia anat a Jerusalem per adorar el Déu d'Israel (cfr. *Ac* 8, 27-28). Ja de tornada a la seva terra, aquest pelegrí llegia Isaïes, tot i que no entenia el text del profeta. Déu mou llavors el diaca Felip perquè hi intervingui (cfr. *Ac* 8, 26.29): «Felip hi va anar corrents i va sentir que llegia el profeta Isaïes. Llavors li va preguntar: – Ho entens, això que llegeixes? Ell li va contestar: – I com puc entendre-ho, si ningú no m'hi ajuda? Llavors va demanar a Felip que s'assegués amb ell dalt del seu carruatge» (*Ac* 8, 30-31). El superintendent del tresor de la reina d'Etiòpia s'havia aturat en aquelles paraules profètiques: «Com els anyells portats a matar... (*Is* 53,7-8). Felip, començant per aquest passatge, li va anunciar l'Evangelí de Jesús» (*Ac* 8,35) i, després de batejar-lo en una font al costat del camí, el va confiar a l'acció misteriosa de l'Esperit Sant, que l'havia portat fins aquesta ànima «tot jo tinc set de Déu, del Déu que m'és vida» (*Sal* 42 [41], 3).

En aquesta conversa, comenta sant Jeroni en una carta, Felip mostra al seu interlocutor «Jesús que estava ocult i com empresonat en la lletra».[1] Servint-se de la guia i les explicacions dels creients, l'Escripura actua poderosament, com «una espasa de dos talls» (*Hb* 4, 12), en l'ànima de qui s'hi apropa. Felip revela, allibera la figura del Senyor davant els ulls de qui no entenia res. També nosaltres, escriu el Papa Francesc a la carta apostòlica *Misericordia et misera*, estem cridats a «ser instruments vius de la transmissió de la

paraula»,^[2] de manera que siguin molts els homes i dones que percebin «l'atracció de Jesucrist».^[3]

La tradició, mirada de fe

Al món hebreu, la Sagrada Escripura tenia un paper de primer ordre: el culte a les sinagogues, que alimentava la pietat dels jueus durant l'any, girava al voltant de la lectura de la *Torah* i dels profetes i la pregària cantada dels Salms.^[4] Amb tot, les Escripures d'Israel eren plasmació d'una tradició oral: els autors inspirats van posar per escrit ensenyaments de patriarques i profetes. I aquesta tradició no només precedia les Escripures, sinó que n'acompanyava la lectura, com una mirada penetrant per la qual els justos –els qui cerquen el Senyor–^[5] en podien reconèixer, o almenys entreveure'n, el sentit.

Així passa també a l'Església, nou poble d'Israel: la tradició precedeix l'Escripura, començant pel fet mateix que és l'Església qui ens diu quines són les Escripures sagrades.^[6] «No creuria en l'Evangelí – escrivia sant Agustí– si no m'hi mogués l'autoritat de l'Església catòlica».^[7] En aquest sentit, és cèlebre un moment dels treballs del Concili de Trento. Explica el diari d'un dels presents com es va desestimar, en una de les sessions, l'opinió que l'evangelí segons sant Joan fos digne de fe pel fet de ser-ne sant Joan l'autor: l'evangelí és digne de fe, es va concloure, perquè l'ha rebut l'Església.^[8] Però el paper de la tradició no es limita a aquesta tasca de definició del cànon, sinó a un discerniment constant, en el qual l'Església té la llum de l'Esperit Sant. «Encara tinc moltes coses per dir-vos, diu Jesús al final de la seva vida a la terra, però ara us serien una càrrega massa pesada. Quan vingui l'Esperit de la veritat, us conduirà cap a la veritat sencera» (*Jn 16, 12-13*).

La tradició, doncs, és inseparable de l'Escripura, com és inseparable la mirada del que es percep. Hi ha mirades que veuen certes coses, i d'altres que no: davant d'un edifici, per exemple, un arquitecte veu detalls que a d'altres els passen desapercebuts; davant d'un petit esdeveniment que a molts els sembla ordinari, el poeta i l'artista es commouen. La tradició és la mirada a l'Escripura des de la fe de l'Església; una mirada viva, perquè està guiada per l'Esperit Sant;

una mirada precisa, perquè només des del si de l'Església es pot comprendre la paraula de Déu en el seu veritable abast. Com Jesús feia amb els deixebles camí d'Emaús, l'Esperit Sant fa cremar el cor de l'Església, i de cada cristià, mentre ens explica les Escripures (cfr. *Lc* 24, 32). La paraula de Déu és una paraula que travessa els segles —«el cel i la terra passaran, però les meves paraules no passaran» (*Mt* 24, 35)—, i necessita un lector que passi també els segles: el poble de Déu que camina en la història. Per això, al cap i a la fi, deia sant Hilari que «la Sagrada Escripura està més al cor de l'Església que en la materialitat dels llibres escrits».[9]

Una lectura que escolta

«Per mitjà de la Sagrada Escripura, que es manté viva gràcies a la fe de l'Església, el Senyor continua parlant a la seva esposa i li indica els camins que cal seguir, perquè l'Evangelí de la salvació arribi a tothom».[10] L'anunci de la paraula de Déu adquireix una força particular quan es llegeix en l'assemblea litúrgica. Impressiona la narració, plena de detalls, de la lectura solemne de la *Torah* per part d'Esdres, l'escriba (cfr. *Ne* 8, 1-12). En aquell moment, la major part del poble ha tornat de Babilònia i rep la paraula de Déu amb una emoció continguda durant dècades d'exili: «Com podíem cantar cants del Senyor en una terra estrangera? Si mai t'oblidava, Jerusalem —es deien els exiliats—, que caigui en l'oblit la meva dreta, que se m'encasti la llengua al paladar si no guardés el teu record» (*Sal* 137 [136], 4-6). Amb aquesta disposició, i en escoltar de nou la Llei de Déu, plora la multitud, perquè perceben la distància entre la seva vida i els manaments del Senyor. Però Esdres, que llegeix, i els levites, diuen tots: «La diada d'avui és santa, dedicada al Senyor, el vostre Déu! No us lamenteu ni ploreu» (*Ne* 8, 9).

Jesucrist llegirà a la sinagoga de Natzaret el profeta Isaïes, que anuncia la seva arribada: «L'Esperit del Senyor reposa sobre meu (...); m'ha enviat a portar la bona nova als pobres» (*Lc* 4, 18). Al cap de vint segles, l'Escripura continua parlant del present i al present, com aquella vegada a Natzaret: «Avui es compleix aquesta Escripura que acabeu d'escoltar» (*Lc* 4, 21; cfr. *Is* 61, 1). Cada dia, i en especial

cada diumenge, «la paraula de Déu és proclamada en la comunitat cristiana perquè el dia del Senyor s'il·lumini amb la llum que prové del misteri pasqual (...). Déu continua parlant avui amb nosaltres com els seus amics, s'“entreté” amb nosaltres, per oferir-nos la seva companyia i mostrar-nos el sender de la vida. La seva paraula es fa intèrpret de les nostres peticions i preocupacions, i és també resposta fecunda perquè puguem experimentar concretament la seva proximitat»[11].

Quan aquesta convicció es fa forta, es cuida amb molta cura la Litúrgia de la paraula a la Santa Missa. Parlant de la manera de proclamar la paraula de Déu, sant Josep maria donava als seus fills sacerdots orientacions plenes de sentit comú i d'amor de Déu. Els animava a llegir «donant sentit», que no significa «fer-ho emfàticament, ni declamant, sinó marcant bé les pauses necessàries; com quan es llegeix un text per a tres o quatre persones que escolten. Per això convindrà que feu una mica d'exercici llegint una epístola, un evangeli, un prefaci...»[12] Són consells també per a tots els que intervenen en la litúrgia de la paraula, perquè l'Escriptura demana aquestes atencions de part de tots: no es llegeix, doncs, com si es tractés d'un text aliè, o d'una simple informació que es transmet, sinó des d'un cor caldejat per l'afecte, per l'escolta atenta, per la gana de sadollar-se de tota paraula que procedeix de la boca de Déu (*Mt 4, 4*; cfr. *Dt 8, 3*). Per això «el *sursum corda*, una antiquíssima fórmula de la litúrgia, ja hauria de ser abans del Prefaci, abans de la litúrgia, el “camí” del nostre parlar i pensar. Hem d'eleva el nostre cor al Senyor no només com una resposta ritual, sinó com a expressió del que passa en aquest cor que s'eleva i arrossega cap a dalt els altres».[13]

Per comprendre l'Escriptura

«La Bíblia és la gran història que narra les meravelles de la misericòrdia de Déu. Cada una de les seves pàgines està impregnada de l'amor del Pare que des de la creació ha volgut imprimir en l'univers els signes del seu amor».[14] L'Escriptura suscita un pensament viu i personal, ple d'admiració; no anul·la la nostra

intel·ligència, sinó que la sol·licita i la il·lumina: «la teva paraula és llum dels meus passos, la claror que m'il·lumina el camí» (*Sal* 119 [118], 105); dona al món i a les coses la seva veritable dimensió, i contraresta la miopia amb què el pecat desdibuixa la realitat. La paraula de Déu «arriba a destriar l'ànima i l'esperit de les articulacions i el moll dels ossos, discerneix les intencions i els pensaments del cor» (*Hb* 4, 12). Per això, qui coneix i medita la Bíblia, encara que només tingui una preparació acadèmica modesta, té la saviesa que d'altres potser no troben en els seus estudis. «Jo he vingut a aquest món per fer un judici, perquè els qui no hi veuen, hi vegin, i els qui hi veuen, es tornin cecs» (*Jn* 9, 39).

Els esdeveniments narrats a la Bíblia tenen, des de la fe, un sentit que transcendeix la categoria dels simples fets històrics: a través de les accions i les vicissituds del Poble de Déu, es tracta sobretot d'allò que el Senyor obra en ell i per ell; la nostra Mare ho expressa amb nitidesa: «perquè el Totpoderós obra en mi meravelles, el seu nom és sant» (*Lc* 1, 49). També els esdeveniments de la història del món, i de la nostra història personal, troben llum en l'Escriptura: «No hi ha res que Déu no vegi clarament: tot és nu i descobert davant els ulls d'aquell a qui hem de donar comptes» (*Hb* 4, 13). La paraula de Déu embolica i il·lumina la nostra vida; per això l'oració i l'apostolat hi troben el seu mitjà natural.

Tanmateix, el mitjà natural no és sempre el que té un accés més senzill: encara que Déu ens ha creat per viure amb Ell, «el camí que mena a la vida» és estret (cfr. *Mt* 7, 14). No ens hauria d'estranyar que a vegades alguns passatges de l'Escriptura ens puguin resultar foscos o difícils. Benet XVI explicava en una ocasió que un amic seu, «després d'haver escoltat predicacions amb llargues reflexions antropològiques per arribar junts a l'Evangeli, deia: A mi no m'interessen aquestes consideracions; jo vull entendre el que diu l'Evangeli». I postil·lava el Papa: «Em sembla que, sovint, en lloc de llargues reflexions, seria millor dir (...): aquest Evangeli no ens agrada, som contraris al que diu el Senyor. Però què vol dir? Si jo dic sincerament que a primera vista no hi estic d'acord, ja hem posat

atenció: es veu que jo voldria, com a home d'avui, entendre el que diu el Senyor. Així podem entrar de ple en el nucli de la paraula».[15]

Si, com sostenen els neuròlegs, amb prou feines utilitzem un petit percentatge de les capacitats del nostre cervell, es pot dir anàlogament que l'Escriptura està dotada d'una riquesa i una profunditat inesgotables: «he vist límits a la cosa més perfecta, però els teus manaments són infinits» (*Sal* 119 [118], 96). Per això ja els Pares de l'Església distingien diversos sentits en un mateix text; més tard, en l'època medieval, es va desenvolupar i consolidar la doctrina dels quatre sentits de l'Escriptura: literal, al·legòric, moral i anagògic. El sentit literal, fonament de tots els altres,[16] no es redueix al significat directe que les paraules tenen per al lector: cal comprendre'l en el context de l'època en què es va escriure per evitar lectures aparentment fidels però distorsionades. Al seu torn, l'articulació d'aquest sentit amb els altres requereix, sovint, l'orientació d'un lector expert, amb el coneixement que dona l'estudi. Per això resulten molt útils, i de vegades imprescindibles, les edicions de l'Escriptura que disposen de bones introduccions i notes de comentaris, així com altres llibres de teologia bíblica i de comentari de la Bíblia. Els índexs de cites de la Sagrada Escriptura que es recullen al final de molts d'aquests llibres, en particular en el Catecisme de l'Església Catòlica, permeten aproximar-se als diversos passatges amb més profunditat.[17]

A la Sagrada Escriptura cap text no es pot aïllar del conjunt, que té la seva unitat en el verb de Déu. «En efecte, per molt diferents que siguin els llibres que la componen, l'Escriptura és una a raó de la unitat del disseny de Déu, del qual Crist Jesús és el centre i el cor, obert des de la seva Pasqua».[18] El Nou Testament es llegeix a la llum de l'Antic, i l'Antic que té Crist com a clau d'interpretació, segons la famosa fórmula de sant Agustí: el Nou està amagat en l'Antic, i l'Antic es manifesta en el Nou; *Novum in Vetere latet et in Novo Vetus patet*. [19] Escrivu sant Tomàs d'Aquino que el cor de Jesús «estava tancat abans de la Passió perquè l'Escriptura era fosca. Però l'Escriptura es va obrir després de la Passió, perquè els que d'ara endavant tenen intel·ligència d'aquesta consideren i

discerneixen de quina manera s'han d'interpretar les profecies»[20]. Per això, quan el Ressuscitat s'apareix als deixebles, escriu sant Lluç que «els va obrir l'enteniment perquè compreguessin el sentit de les Escriptures» (*Lc 24,45*). Això fa també Jesús amb nosaltres, quan deixem que ens acompanyi en el camí de la nostra vida, per la nostra escolta atenta, per la nostra recerca sincera; de la mà dels sants, i de tants germans en la fe, trobem en l'Escriptura «la veu, el gest, la figura amabilíssima del nostre Jesús».[21]

[1] Sant Jeroni, *Epist.* 53, 5 (PL 22, 544).

[2] Francesc, Carta ap. *Misericordia et misera*, 20-XI-2016, 7.

[3] Sant Josepmaria, notes d'una meditació, 1-IV-1962, a *En diàleg con el Señor*, 46 (AGP, biblioteca, P09).

[4] La *Torah* (en hebreu, “instrucció, ensenyament, llei”) és el cor de la Bíblia Hebrea, i està formada pels llibres del Pentateuc (en grec, “cinc estotjos”): Gènesi, Èxode, Levític, Números i Deuteronomi.

[5] Es tracta d'una expressió repetida pels salms; cfr., per exemple, *Sal* 9, 11; 40 [39], 17; 70 [69], 5.

[6] Cfr. Concili de Trento, Sessió IV (8-IV-1546), DS 1501-1504.

[7] Sant Agustí, *Contra epistulam Manichaei quam vocant fundamenti*, 5, 6 (PL 42, 176), citat al *Catecisme de l'Església Catòlica*, 119.

[8] «Ait enim Cavensis episcopus: Evangelio Ioannis non credo, quia ab ecclesia sit receptum, sed quia Ioannis est. Cui hoc esse haereticum responsum est»: Concili de Trento, *Diariorum, Actorum, Epistularum, Tractatum nova Collectio*, Herder, Friburg 1901, vol. 1, 480.

[9] Sant Hilari de Poitiers, *Liber ad Constantium Imperatorem*, 9 (PL 10, 570).

[10] Francesc, *Misericordia et misera*, 7.

[11] Francesc, *Misericordia et misera*, 6.

[12] Sant Josemaria, Notes d'una reunió familiar, 12-II-1956, a *Crònica*, II-1993, 195s. (AGP, Biblioteca, P01).

[13] Benet XVI, Discurs, 31-VIII-2006.

[14] Francesc, *Misericordia et misera*, 7.

[15] Benet XVI, Discurs, 26-II-2009.

[16] Sant Tomàs d'Aquino, *Summa Theologiae*, I, q. 1, a. 10, ad 1.

[17] D'altra banda, segons la veu autoritzada de qui va coordinar els treballs d'elaboració del Catecisme, els nn. 101-104 constitueixen una breu *summam* metodològica per a una autèntica lectura teològica de l'Esriptura. Cf. J. Ratzinger, *¿El Catecismo de la Iglesia católica está a la altura de la época? Meditaciones diez años después de su promulgación*, a *Caminos de Jesucristo*, Ediciones cristiandad, Madrid 2004, p. 144.

[18] *Catecismo de la Iglesia Católica*, 112 (cfr. cfr. *Lc* 24, 25-27.44-46; Concili Vaticà II, Const. *Dei Verbum*, 12).

[19] Sant Agustí, *Quaestiones in Heptateuchum*, 2, 73 (PL 34, 623).

[20] Sant Tomàs d'Aquino, *Expositio in Psalmos* 21, 11 (citat a *Catecisme de l'Església Catòlica*, 112).

[21] Xavier Echevarría, "Introducció" a *Mientras nos hablaba en el camino*, 17 (AGP, biblioteca, P18).

Un cor caldejat per la paraula: respirar amb la Sagrada Escripura

Els evangelis deixen entreveure la freqüència amb què el Senyor es referia a la Sagrada Escripura en la seva predicació. En una ocasió està parlant clarament sobre la seva divinitat, del seu ésser un amb el Pare (cf. *Jn* 5,19 i seg.). Els seus interlocutors l'escolten perplexos, i fins i tot escandalitzats, i els diu: «Vosaltres investigueu les Escripures, perquè us penseu que gràcies a elles obtindreu vida eterna. Doncs les Escripures també donen testimoni de mi» (*Jn* 5,39). La doctrina que sentien dels llavis de Jesús els semblava un desafiament al seu zel per protegir la fe dels seus pares, perquè encara s'havien d'elevat a una intel·ligència superior; s'havien de preparar per rebre, del mateix Déu, «la veritat sencera» (*Jn* 16,13): la veritat viva, la veritat en persona, que és Jesucrist. L'Església anima per això tots els cristians a aprofundir cada vegada més en «el bé suprem que és conèixer Jesucrist (*Flp* 3,8) amb la lectura freqüent de les divines Escripures»[1].

El prelat de l'Opus Dei ens convida a centrar una vegada més la mirada en «la persona de Jesucrist, a qui volem conèixer, tractar i estimar»[2]. I com que, segons deia sant Jeroni, «el desconeixement de les Escripures és desconeixement de Crist»[3], la Sagrada Escripura només pot adquirir més importància a mesura que avancem en el nostre camí cristià, fins al punt que «*respirem* amb l'Evangelí, amb la Paraula de Déu»[4]. Si la Sagrada Escripura és «l'ànima de tota la teologia»[5], també és cridada a estar al centre del nostre pensament i de la nostra vida. D'una manera gràfica, el Sant Pare plantejava en aquest sentit unes preguntes que fan pensar: «què passaria si féssim servir la Bíblia igual que tractem el nostre

mòbil? Si la portéssim sempre amb nosaltres, o almenys el petit Evangeli de butxaca, què passaria?; si tornéssim enrere quan l'oblidem: tu t'oblides el mòbil —oh!—, no el tinc, torno enrere a buscar-ho; si l'obríssim diverses vegades al dia; si llegíssim els missatges de Déu que conté la Bíblia com llegim els missatges del telèfon, què passaria?»[6].

De l'Escriptura a la vida

Escrivint a Timoteu, que era al capdavant de l'Església d'Efes, sant Pau li recorda: «Des de ben petit coneixes les Sagrades Escriptures, que tenen el poder de donar-te la saviesa que duu a la salvació gràcies a la fe en Jesucrist. Tota l'Escriptura és inspirada per Déu i útil per a ensenyar, refutar, corregir i educar en el bé, perquè el qui és home de Déu arribi a la maduresa i estigui equipat per a tota obra bona » (2 *Tim* 3,15-17). L'Apòstol diu literalment, si atenem el text grec, que l'home de Déu —que viu de la seva Paraula— està “equipat” per actuar: té ja el que és veritablement necessari per a la seva vida d'apòstol. Més rotundament ho diu el salmista, en l'extensa meditació sobre la paraula de Déu que és el salm 119: «M'estimo més la Llei que surt dels teus llavis que mil monedes d'or o de plata» (*Sal* 119 [118], 72).

Jesús ens crida a identificar-nos amb ell, a viure en ell. I ens espera, com deia amb freqüència sant Josep maria, en «el Pa i la Paraula»[7]: en la seva presència silenciosa i eficaç en l'Eucaristia, i en el diàleg, sempre obert per part de Déu, de l'oració. Aquest diàleg, encara que discorre sobre mil coses de la nostra vida quotidiana, troba el seu nucli més íntim en l'Escriptura. Així seria l'oració de Jesús: profundament establerta en la paraula de Déu. I així també està cridada a ser la nostra. «En obrir el Sant Evangeli, pensa que el que es narra allà —obres i frases de Crist— no només ho has de saber, sinó que ho has de viure. Tot, cada punt relatat, s'ha recollit, detall a detall, perquè l'encarnis en les circumstàncies concretes de la teva existència. — El Senyor ens ha trucat als catòlics perquè el seguim de prop, i en aquest text sant trobes la vida de Jesús; però, a més, has de trobar la teva pròpia vida. Aprenderàs a preguntar tu també, com

l'Apòstol, ple d'amor: "Senyor, què voleu que jo faci?..." — La Voluntat de Déu!, sents en la teva ànima de manera terminant. Doncs, pren l'Evangelí diàriament, i llegeix-lo i viu-lo com a norma concreta. — Així han actuat els sants»[8].

«*Visqui lectio est vita bonorum*»[9], deia sant Gregori Magne: la vida dels sants és una lectura viva de l'Escriptura; una lectura encarnada, transformada en gestos, paraules, obres. Si els Pares de l'Església deien que, amb l'Encarnació, el verb de Déu s'havia abreujat[10], també en les vides dels sants s'abreuja Jesús: es fa petita la paraula de Déu, per estendre's després pel món a través de les seves obres i paraules. A mesura que se succeeixen en la història les generacions de cristians, «Els dies, l'un a l'altre es transmeten la paraula, l'una a l'altra se la revelen les nits (...), el seu anunci s'escampa a tota la terra, arriba el seu llenguatge fins als límits del món» (*Sal* 19 [18], 3.5).

No és una casualitat, considerava Benet XVI, «que les grans espiritualitats que han marcat la història de l'Església hagin sorgit d'una referència explícita a l'Escriptura »[11]: el vigor d'aquestes branques del gran arbre de l'Església es deriva de «la força de l'Esperit de Déu» (*Rm* 15,19), que «tot ho penetra, fins el més profund de Déu» (*1 Cor* 2,10). També succeeix així amb les conversions personals, i tantes vides de profunda i ordinària santedat que passen ocultes a la història, però que hi actuen poderosament, de maneres que només Déu coneix: «L'Església està plena de sants amagats!»[12]. S'alimenten, tots ells, de l'Escriptura: perquè encara més que de pa, l'home viu «de tota paraula que surt de la boca de Déu» (*Mt* 4,4).

Més rics de les seves paraules

Perquè la paraula de Déu es converteixi en aliment de les nostres ànimes, necessitem desenvolupar una actitud d'escolta, fins i tot quan encara no compreguem bé el que Déu ens vol dir. Possiblement, al principi, els apòstols van entendre poca cosa del discurs eucarístic del Senyor a Cafarnaüm; però sant Pere li va dir, de part de tots —també de part nostra—: «Senyor, a qui aniríem? Tu

tens paraules de vida eterna» (*Jn* 6,68). Tampoc la Verge no sempre entenia tot el que Jesús feia i deia, però escoltava i meditava amb calma: «conservava tot això en el seu cor» (*Lc* 2,52).

«Tots podem —comenta el Papa Francesc— millorar una mica en aquest aspecte: convertir-nos tots en millors oients de la paraula de Déu, per ser menys rics de les nostres paraules i més rics de les seves paraules. Penso en el sacerdot, que té la tasca de predicar. Com pot predicar si abans no ha obert el seu cor, no ha escoltat, en el silenci, la paraula de Déu? (...). Penso en el pare i la mare, que són els primers educadors: com poden educar si la seva consciència no està il·luminada per la paraula de Déu, si la seva manera de pensar i d'obrar no està guiada per la paraula? (...) I penso en els catequistes, en tots els educadors: si el seu cor no està caldejat per la paraula, com poden caldejar el cor dels altres, dels nens, els joves, els adults? No n'hi ha prou amb llegir la Sagrada Escriptura, cal escoltar Jesús que en parla»[13]. Si intentem créixer sempre en aquesta actitud d'escolta, que es nodreix també de l'estudi i la lectura espiritual, podrem dir cada vegada més amb el profeta Jeremies: «Quan m'arribava la teva paraula, jo la devorava. ella ha estat el goig i l'alegria del meu cor» (*Jr* 15,16).

La lectura i la meditació de l'Escriptura requereixen temps i calma. «A la presència de Déu, en una lectura reposada del text, és bo preguntar, per exemple: “Senyor, què em diu a mi aquest text? Què vols canviar de la meva vida amb aquest missatge? Què em molesta en aquest text? Per què això no m'interessa?”, o bé: “Què m'agrada? Què m'estimula d'aquesta Paraula? Què m'atreu? ¿Per què m'atreu?”»[14]. En escoltar una xerrada, una classe, una homilia, les persones agraeixen que se citi l'Escriptura, si es procura que aquestes referències no siguin una cosa ornamental, o un mer pretext per parlar d'un tema: es tracta que la paraula de Déu fonamenti i il·lumini el que es diu, i que el text sagrat estigui acompanyat per la calor de qui l'ha estudiat i l'ha meditat, amb el cap i el cor.

També cal escoltar els silencis de Jesús. «Sabem pels Evangelis —ha escrit recentment el Papa emèrit Benet XVI— que Jesús

freqüentment passava nits sol a la muntanya en oració, en conversa amb el seu Pare. Sabem que el que Jesús deia, la seva paraula, prové del silenci i només podia madurar allà. Per això és lògic que la seva paraula només es pugui entendre correctament si també nosaltres entrem en el seu silenci: si aprenem a sentir-lo des del seu silenci. Certament, per interpretar les paraules de Jesús, cal el coneixement històric, que ens ensenya a entendre el temps i el llenguatge d'aquell moment. Però això, per si sol no és suficient si volem entendre en profunditat el missatge del Senyor. Qui avui llegeix els comentaris sobre els Evangelis, cada vegada més extensos, queda al final decebut. Aprèn molt sobre aquella època, així com moltes hipòtesis que al cap i a la fi no contribueixen en absolut a la comprensió del text. Al final un sent que en tot l'excés de paraules falta una cosa essencial: entrar en el silenci de Jesús, d'on neix la seva paraula. Si no podem entrar en aquest silenci, sempre sentirem la paraula només en la seva superfície i no la comprendrem realment»[15].

De la mà de sant Josepmaria

«Cada sant és com un raig de llum que surt de la Paraula de Déu»[16]. I a l'Obra, l'Evangelí rep una llum especial dels ensenyaments i de l'experiència vital de sant Josepmaria. Com ell, entrem en la vida de Jesús «com un personatge més»: som Josep, Simeó, Natanael, Simó de Cirene, Maria Magdalena... i, sobretot, el mateix Crist, fills en el Fill. S'ha dit que, encara que pots solucionar la gana d'una persona donant-li peix, té molt més valor ensenyar-lo a pescar. De la mateixa manera, sant Josepmaria no només ens va donar les seves glosses del text sagrat, sinó que també ens va ensenyar a llegir-lo: com un nen, contemplant. Els seus ensenyaments ens ajuden a endinsar-nos en l'Evangelí, i l'Evangelí mateix ens fa comprendre millor l'esperit que Déu li va confiar, que és «vell com l'Evangelí, i com l'Evangelí nou»[17]. D'aquí, per exemple, que algunes classes de formació cristiana comencin amb la lectura comentada de l'Evangelí; i que, en els centres de l'Obra, la jornada acabi amb un senzill i breu comentari de l'Evangelí del dia.

L'any 1933, sant Josepmaria tenia el seu elenc de 112 textos del Nou Testament amb algunes glosses ocasionals molt breus. Es tractava d'un document de vuit quartilles manuscrites que havia encapçalat amb la inscripció: «Paraules del Nou Testament, repetides vegades meditates»[18]. Cadascú tindrà, potser d'una manera o una altra, el seu propi elenc, escrit en paper, o en el fons de l'ànima: paraules o gestos de Jesús, episodis o diàlegs que ens parlen d'una manera eloqüent, que un dia hem llegit o sentit amb una llum particular, sense que fos necessari parlar d'un esdeveniment extraordinari: pel moment concret, per l'ambient de la nostra ànima, o alguna circumstància... Potser van ser com una resposta a una cosa que buscàvem, o bé ens van sorprendre, o ens van donar seguretat. Ens van confirmar en la fe, en el camí, en l'amor. Ens fa molt de bé nodrir aquesta lectura personalíssima de l'Evangelí, també al compàs de la litúrgia: de vegades, un versicle del Nou Testament ens servirà de meditació durant la jornada i serà un mitjà per conservar la presència de Déu.

La Verge Maria ens acompanya en aquest camí per conèixer Crist i seguir-lo de prop, com els primers dotze[19]: «Maria, dona de l'escolta, fes que s'obrin les nostres orelles; que sapiguem escoltar la paraula del teu Fill Jesús entre les milers de paraules d'aquest món (...). Maria, dona de la decisió, il·lumina la nostra ment i el nostre cor, perquè sapiguem obeir a la paraula del teu Fill Jesús sense vacil·lacions (...). Maria, dona de l'acció, fes que les nostres mans i els nostres peus es moguin “de pressa” cap als altres, per portar la caritat i l'amor del teu Fill Jesús, per portar, com tu, la llum de l'Evangelí al món»[20].

Lectures per aprofundir

A www.collationes.org es pot consultar una llista de títols de divulgació per aprofundir en diferents aspectes i llibres de la Sagrada Escriptura.

- [1] Concili Vaticà II, Const. Dogm. *Dei Verbum* (18-XI-1965), 25.
- [2] F. Ocàriz, *Carta pastoral*, 14-II-2017, 8.
- [3] Sant Jeroni, *Comentariorum in Isaiam*, Pròleg (PL 24, 17).
- [4] F. Ocàriz, *Carta pastoral*, 5-IV-2017.
- [5] Concili Vaticà II, Decret *Optatam Totius* (28-X-1965), 16.
- [6] Francesc, *Angelus*, 5-III-2017.
- [7] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, 122.
- [8] Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 754.
- [9] Sant Gregori Magne, *Moralia in Job* 24,8,16: PL 76, 295.
- [10] Cf. Benet XVI, Ex. Ap. *Verbum Domini* (30-IX-2010), 12.
- [11] Benet XVI, *Verbum Domini*, 48.
- [12] Francesc, *Homilia a Santa Marta*, 11-V-2017.
- [13] Francesc, Discurs, 4-X-2013.
- [14] Francesc, Ex. Ap. *Evangelii Gaudium* (24-XI-2013), 153.
- [15] Benet XVI, epíleg a la segona edició anglesa de R. Sarah, *La force du silence* (Fayard, 2016; Ignatius, 2017).
- [16] Benet XVI, *Verbum Domini*, 48.
- [17] Sant Josepmaria, *Carta 9-I-1932*, 91 (citat a E. Burkhart – J. López, *Vida cotidiana y santidad en la enseñanza de San Josemaría*, Rialp, Madrid 2010, vol. I, p. 17).
- [18] Cf. Francisco Varo, sant Josepmaria Escrivà de Balaguer, “Paraules del Nou Testament, repetides vegades meditades. Juny – 1933”, a *Studia et Documenta* 1 (2007) 259-286.
- [19] Cf. Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, 299.
- [20] Francesc, *Oració a María*, 31-V-2013.

Oficina de comunicació de l'Opus Dei a Catalunya i Andorra

www.opusdei.org